

KOMENTÁŘ

24. 5. 2024

Průměrný věk a věková struktura obyvatel Jihomoravského kraje v roce 2023

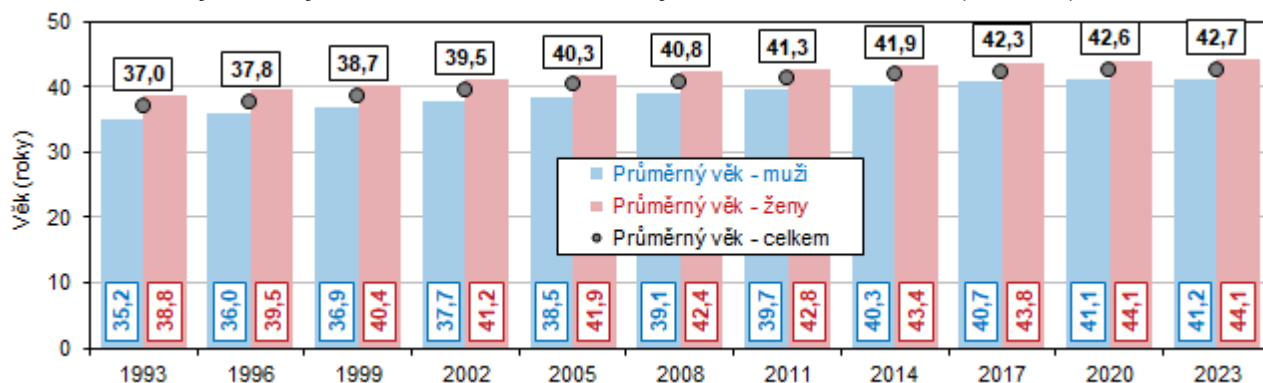
věk obyvatel Jihomoravského kraje v roce 2023 dosáhl 42,7 roku a od roku 1993 vzrostl o 5,7 roku. Stárnutí obyvatelstva kraje se projevilo nepřetržitým růstem podílu obyvatelstva ve věku 65 a více let. Obyvatel této věkové kategorie bylo v kraji na konci roku 2023 téměř 251 tisíc, což představuje více než pětinu obyvatel kraje. Dětská složka tvořila 16,2 % obyvatel, její podíl se po čtrnáctiletém růstu meziročně snížil o 0,3 p. b. a klesl na úroveň roku 2020.

V Jihomoravském kraji je 10 měst s počtem obyvatel vyšším než 10 tisíc - nejvíce obyvatel má Brno, kde žije téměř třetina obyvatel kraje. Nejstarší obyvatelstvo mají okresní města s méně než 50 tisíci obyvatel.

Věková struktura obyvatel

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2023 dosáhl 42,7 roku, ženám bylo v průměru 44,1 roku a mužům 41,2 let. Meziročně se průměrný věk celkem i podle pohlaví zvýšil – v roce 2022 průměrný věk obyvatel kraje činil 42,5 roku (ženy 43,9 a muži 41,0 let). Ve srovnání s rokem 1993 se průměrný věk obyvatel kraje zvýšil o 5,7 roku, u mužů se zvýšil o 6,0 roku a průměrný věk žen vzrostl o 5,3 roku. Z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyšší průměrný věk obyvatel byl ve Zlínském kraji (43,9 roku), nejnižší ve Středočeském kraji (41,5 roku), obyvatelstvo Jihomoravského kraje má 3. nejnižší průměrný věk.

Graf 1 Průměrný věk obyvatel v Jihomoravském kraji v letech 1993 až 2023 (k 31. 12.)

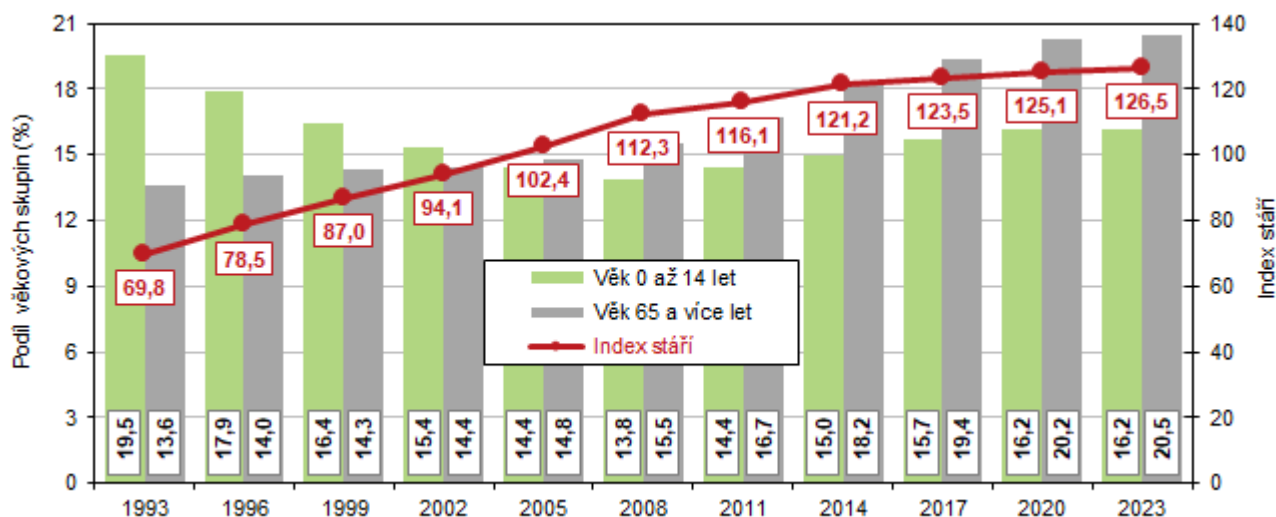

Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část obyvatel kraje tvoří osoby **ve věku 15 až 64 let** (777,4 tis. osob, tj. **63,4 % celku**), následuje skupina obyvatel **ve věku 65 a více let** (250,9 tis., tj. **20,5 %**), nejnižší podíl, a to **16,2 %**, tvoří **obyvatelé ve věku do 14 let** (198,4 tis. osob).

Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém podíl dětské složky obyvatel (14,7 %) převýšil podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,6 %). Podíl dětské složky obyvatel v kraji se po předchozím postupném snižování (minimum 13,8 % v roce 2008) od roku 2009 zvyšoval. Čtrnáctiletý růst tohoto podílu ukončil rok 2023, v kterém meziročně klesl o 0,3 procentního bodu na 16,2 %. Nárůst podílu osob v poproduktivním věku během sledovaného období vyvrcholil v roce 2021 dosažením maxima 20,6 %, v roce 2023 dosáhl hodnoty 20,5 %.

KOMENTÁŘ

Graf 2 Věková struktura a index stáří obyvatel v Jihomoravském kraji v letech 1993 až 2023 (k 31. 12.)

Nejvyšší podíl dětské složky na obyvatelstvu byl zjištěn ve Středočeském kraji (17,6 %), nejvyšší podíl obyvatel ve věku 65 a více let byl v Královéhradeckém kraji (22,4 %).

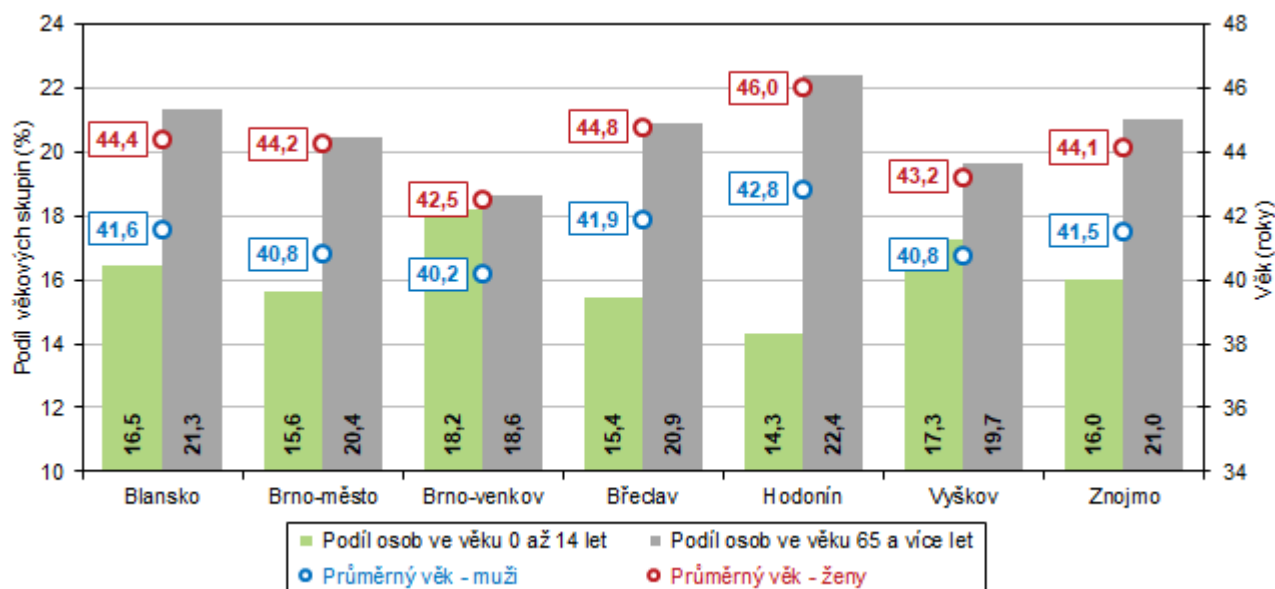
Ze zastoupení věkových skupin obyvatel je konstruován index stáří – v Jihomoravském kraji v roce 2023 udává, že na 100 osob ve věku 0 až 14 let připadlo 126,5 osob starších 65 let, v roce 1993 to bylo pouze 69,8 osob starších 65 let. Po vytrvalém růstu tohoto indexu v předchozích letech došlo v roce 2022 v důsledku epidemiologické situace k přechodnému poklesu (o 1,9 bodu), v roce 2023 však index opět rostl (o 2,9 bodu) a dosáhl svého dosavadního maxima. Již výše zmíněný rok 2004 byl posledním rokem, kdy index stáří v kraji byl pod hranicí 100. V ostatních krajích ČR se výše indexu stáří pohybovala v rozmezí od 106,3 ve Středočeském kraji po 145,5 v Královéhradeckém kraji. Výše indexu stáří Jihomoravského kraje byla ve srovnání s ostatními krajemi 3. nejvyšší (v ČR 129,5).

V průměru **nejmladší obyvatelstvo v Jihomoravském kraji je v okrese Brno-venkov**, nejvyšší podíl dětské složky na obyvatelstvu (18,2 %) a nejnižší podíl osob ve věku 65 a více let (18,6 %) se odráží i v nejnižším průměrném věku mužů (40,2 roku) i žen (42,5 roku). Opačná situace byla v okrese Hodonín, kde nejnižší podíl dětské složky na obyvatelstvu (14,3 %) a naopak nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let (22,4 %) s sebou nese i nejvyšší průměrný věk mužů (42,8 roku) i žen (46,0 roku).

Co do počtu obyvatel jsou 3 nejmenší a 3 největší obce, stejně jako 3 věkově „nejstarší“ i 3 věkově „nejmladší“ obce Jihomoravského kraje uvedeny v tabulce 1.

KOMENTÁŘ

Graf 3 Věková struktura a průměrný věk obyvatel v okresech Jihomoravského kraje k 31. 12. 2023

Tab. 1 Obce s nejnižším a nejvyšším věkem a počtem obyvatel v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2023

Ukazatel	Tři obce s nejnižší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2023	Tři obce s nejvyšší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2023
Počet obyvatel	Ústup	BK	38	Brno	BM	400 566
	Zblovce	ZN	40	Znojmo	ZN	34 160
	Makov	BK	44	Břeclav	BV	24 863
Průměrný věk celkem	Zhoř	BO	34,5	Zblovce	ZN	56,5
	Holubice	VY	35,1	Podhradí nad Dyjí	ZN	54,0
	Malešovice	BO	35,8	Louka	BK	53,7
Průměrný věk mužů	Kupařovice	BO	34,0	Zblovce	ZN	54,7
	Říkonín	BO	34,5	Makov	BK	52,6
	Stoškovice na Louce	ZN	34,7	Podhradí nad Dyjí	ZN	51,8
Průměrný věk žen	Zhoř	BO	33,4	Zblovce	ZN	58,9
	Holubice	VY	35,4	Louka	BK	58,0
	Malešovice	BO	36,0	Nelepeč-Žernůvka	BO	56,6

ZKRATKY OKRESŮ: BK - Blansko, BM - Brno-město, BO - Brno-venkov, BV - Břeclav, HO - Hodonín, VY - Vyškov, ZN - Znojmo

Velikostní skupiny obcí

Na území Jihomoravského kraje bylo na konci roku 2023 celkem **50 měst, 40 městysů, 582 obcí a 1 vojenský újezd**. K 31. 12. 2023 zde žilo **1 226 749 obyvatel**. V rozdělení **673 obcí do velikostních skupin** podle počtu obyvatel je na jedné straně Brno jako zástupce největší velikostní skupiny a 5 okresních měst ve velikostní skupině 20 až 50 tisíc obyvatel. Na druhém pólu je 103 obcí, v každé z nich žije méně než 200 obyvatel. Největší počet obcí Jihomoravského kraje se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel, a to 191 obcí (28,4 % celku), ale žilo zde však pouze 5,4 % z počtu obyvatel kraje. Zajímavé jsou právě obě krajní skupiny velikostního rozpětí obcí. V Brně žila téměř třetina obyvatel kraje, naproti tomu v nejmenších obcích žilo pouze 1,0 % obyvatel kraje.

KOMENTÁŘ

Tab. 2 Vybrané údaje za velikostní skupiny obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2023

Ukazatel	Jednotka	Obce celkem	v tom obce s počtem obyvatel								
			do 199	200 - - 499	500 - - 999	1 000 - - 1 999	2 000 - - 4 999	5 000 - - 9 999	10 000 - - 19 999	20 000 - - 49 999	50 000 a více
Počet obcí		673	103	191	181	109	64	15	4	5	1
podíl z celku	%	100,0	15,3	28,4	26,9	16,2	9,5	2,2	0,6	0,7	0,1
Počet obyvatel	osoby	1 226 749	12 732	65 665	135 232	151 074	188 867	104 238	45 012	123 363	400 566
podíl z celku	%	100,0	1,0	5,4	11,0	12,3	15,4	8,5	3,7	10,1	32,7
Průměrný věk	roky	42,7	44,0	42,3	42,1	41,8	42,8	42,5	43,9	44,4	42,6
muži	roky	41,2	43,0	41,2	41,1	40,7	41,3	41,0	42,3	42,6	40,8
ženy	roky	44,1	45,0	43,5	43,1	42,9	44,2	43,8	45,5	46,1	44,2

V velikostním skupinám nejmenších obcí a okresním městům do 50 tisíc obyvatel byl společný **nejvyšší průměrný věk obyvatel - 44,0 roku v nejmenších obcích a 44,4 roku v okresních městech (tj. ve velikostní kategorii 20 až 50 tisíc obyvatel).**

Podrobné údaje o věkovém složení a pohybu obyvatelstva v obcích Jihomoravského kraje budou obsahem e-publikace „Věkové složení a pohyb obyvatelstva v Jihomoravském kraji v roce 2023“, která vyjde tento rok v posunutém termínu 20. 6. 2024.

Kontakt:

Mgr. Tomáš Svozil
Krajská správa ČSÚ v Brně
e-mail: tomas.svozil@czso.cz
tel.: 542 528 172